

Angyalföld,

ahol letűnt a betyárvilág s ahol az Ágyú-utcától az Üteg-utcáig a békéért dolgoznak

XIII. kerület

— Angyalföld? Ha kedves az őrjáka, ne este menjen oda! — figyelmeztetett egy jóindulatú hölgy s láttam, hogy enyhe borzongás fogja el. Sajnálom, de ki kell ábrándítanom: Angyalföldet is este jártam végig s az őrjárat még mindig viselem.

— Rosszabb a hírünk, mint ahogy megérdemelnék — nevet Bosnyák bácsi, aki a Szobor-utcában, Angyalföld felső csücskében, közel Újpesthez lakik —, az az igazság, hogy

ma már biztonságosabb ez a vidék, mint a Belváros.

Bosnyák bácsinak pedig hínni lehet, huszonegy esztendeje lakik itt az Angyalföldön s foltozóvarga s becsületes mestersége, lenge kecskeszakállat is növesztett e huszonnégy év alatt, ő a környék Bern-rd Shawja, mindig szorongnak vagy ötven-hatan tényszerű műhelyében — lelki vigaszt. Most is!

AMI VOLT — ELMULT

— Mert az úgy volt — kezd Bosnyák bácsi s hívei máris helyesnek —, hogy volt az Angyalföldnek egy sötét korszaka is. Ugy a harmincas évek derekán. Esténként fekete volt a vidék, mintha tinta ömlött volna rá s a környező utcákat, a Kucsma-utcát, Keszkenő-utcát, Pajtás-utcát, Cimborá-utcát, le egész a Tomori-térig.

a Vigolyék tartották rettegésben.

Vigoly Ferire, meg cimboráira, Torda Gazsira, Gáspár Lajira már alighanem a rendőrség legöregebb krónikásai emlékeznek csak. Fosztogató, utonálló betyárok voltak, beléptek a házak ablakain, székeket elől elkötötték a lovakat, em-

lékszem, volt itt egyszer egy búcsú, amikor ez a négy betyár kifosztotta az összes vásárosokat. Öreg mordályokat sütogettek a levegőbe, senki nem mert ellentálni nekik. Vigoly Ferit a szemem látára lötték le a rendőrök az Ágyú-utca sarkán egy tűzharcban, a többiek pedig? Nem tudom. Talán csücsülnek valami tömlőben, talán meghaltak, talán jó útra tértek.

Nohát,

ez a „Hőskorszak”, ez az angyalföldi forrongás elmúlt mindörökké.

Resteltem, de csak köznap pánaszokkal találkozom itt is, ott is. Az utak, hát igen, elsősorban az utak, a rossz kövezet...

Ezúttal becsülésemet kell kifejeznem a Besztrátnak, hogy megindította a napokban a 34-es autóbuzsjáratot, vakmerő vállalkozás, ezek a kocsik ugyanis nagyon hamar „betegnek jelentenek” majd ezen a vonalon. Már ahogy a határnál belefut a Szegedi-úthoz, táncolni kezd, mintha ördög bűjt volna belé s ilyen tánclepedésekkel megy egész a Béke-térig.

TENGERI BETEG VAGYOK...

— Tengeri beteg vagyok, amióta itt járok — mondja a fiatal autóbuzskalauz és sápadtan támaszkodik a fémrúdnak. Nem csodálom. Leszállok a Röppentyű-utca sarkán s végigmegyek, egész a Gömb-utcáig. A sarkon kocema: Székelycsárda. Még versike is díszlik a cégtáblán: „Isten hozott jóbarát, igyadj a Miklós borát.” Benyitok, de úgy látom, most kevés jóbarátot hozott erre az Isten, mert Miklós is odatl üldögél egyasztalnál és adminisztratív teendőket végez. Kóstolja a borát. A felesége veszi át a vezérszólamot:

— Kegyedet a jó Isten hozta ide — mondja rögtön (úgy látszik, én vagyok az a bizonyos jóbarát, akinek innia kellene a Miklós borát) —, holnap akartam ugyanis írni egy újsághoz, hogy nagy panasz van ennek a környéknek. Angyalföldnek ezt a részét egyetlen Községi-üzlet látja el s

ez az üzlet nem csak drágább, mint a többi, de az áruja is selejtesebb,

nem is szólva arról, hogy az üzlet vezető asszonya szeret úgy mérni, hogy több maradjon nála, mint amennyit elvisz a vevő. A Lohel-piac messze van ide, itt pedig minden drágább, mint máshol. A piacon az elmúlt napokban 1.20-ért árulták a tojást, itt 1.40 volt, a Teleki-téren 21 forintért lehet kapni egy kiló zsírt, itt 24 forint az ára. Kispénzű emberek laknak itt, kérem, minden fillér szvígy.

AKINEK

500 FT-JABA KERULT A GOMB-UTCA

Nyílik a kocsmajtó, két ember belép, ládákat cipelnék. De mikor meghallják, hogy interjú folyik, leteszik a ládákat.

— Tessék megírni — mondja az egyik, Pászti László —, hogy

nekem ez a Gömb-utca egy esztendő alatt ötszáz forintomban került.

Likórt szállítunk a környék kocsmáiba s az út olyan rossz, hogy a kocsiiban összetörnek a ballonok. Persze, levonják a fizetésemből, hiába hivatkozom az útkarbantartó hivatalra. Azt mondják,

menjek inkább a sóhivatalba. A Teve-utcában, a Frangepán-utcában olyan gödrök ásítanak az útesten, hogy az autó majd nyakát törí bennük, az üvegek röpítára meaneik.

— Ez így van! — csatlakozik hozzá a soffőr is, Vtrág István —, ha akarja uraságod, végigkocsikázatom itt, tudom, belesajdul a feje. Az utak valóban rosszak. De látom, hogy

az Országbíró-utcaiban már magasodnak két oldal a burkolókövek s az út végén pöffög egy úthenger: itt már hozzákazdtek a javításhoz.

— Az Árpád-hídtól várjuk mi a környék igazi feléledését — mondja Schaubauer Ferenc, az Országbíró-utca egyik lakója —, csak az tud bennünket bekapcsolni a városba. Akkor felélednek majd a házak is, újjászületik egész Angyalföld.

Mert bizony ráér az újjászületés. A Reiter Ferenc-utca, Fáy-utca, Röppentyű-utca, Gömb-utca bódéházai, kis viskói egytől-egyig megérették a lebontásra. Nem is szólva a Frangepán-dombról, ahol Angyalföld cigányai húzódnak meg, romos üregekben, bedeszkázott, ablaktalan kalyibákban.

Azt, persze, jól tudják a külső Váci-út lakói, hogy a Fertőtlenítő Intézetet már nem igen lehet kijebb vinni a városból, de azért mégis segítséget kérnek a Csavargyár-utcai városi házak lakói, a Turóc-utca, Mura-utca környéke, mert erős, átható karbolszag fekszi meg a vidéket.

AZ A BIZONYOS

„SARGA HAZ”

— Nem is csoda, — mondja Szabó, a kapus — hiszen

átlagban ezer-ezeröttszáz holmát fertőtlenítünk egy napon,

állandó üzemben vagyunk, éjjel-nappali szolgálatban. Tudjuk, hogy ez okoz bajokat, vannak gyengébb szervezettek, akik az 55-ös villamoson rosszul lesznek, mikor erre megy el a kocs. Sajnos, ezen nehéz segíteni.

Visszafelé baktatok, a Róbert Károly körút irányába. Ennek a negyednek viszont szomorú nevezetessége volt mindig komor épülete: az állami elmeógyógyintézet.

— Az ostrom bizony nagyon megrongálta a kórházat — mondja Nyíró Gyula dr., az intézet igazgatója. — 511 férőhelyünk volt előtte, hetven maradt utána. Lassan, fokról-fokra építettük föl a lerombolt épületeket s nyitottunk újabb osztályokat. Ez az angyalföldi intézet már nem csak elmebetegket ápol, van belgyógyászatunk, sebészetünk, szülészetiünk, gyermekosztályunk is. Körülbelül háromszáz az elmebetegek száma, százon felül a többi betegeké. De

ezen a télen tető alá hozunk újabb épületrészeket is,

— lesz hely bőven.

ÚJ JELIGENK...

A hold se sűt, csak a novemberi szél fúj, ahogy az autóbuzsmegálló felé igyekszem. A sötét sarkon megállít valaki és tüzet kér. Nem is tagadom, kicsit megtáncol ujjaim között a cigareta, ahogy nyujtom feléje. Mert mit lehet tudni, hátha Vigoly Feri szelleme kísért itt, Angyalföld agg házai között. Persze, semmi baj, angyalföldi őslakó és velem jön egész a megállóig.

— Ez, ahol itt megyünk

az első világháború nagy műhelytelepe volt.

Ágyú-utca, Tüzer-utca, Kartács utca, Gyutacs-utca, Üteg-utca... De az ördögöt nem jó a falra festeni. A második világháborúban már csakugyan itt álltak az ágyuk az Ágyú-utcában s az ütegek az Üteg-utcában s zuhogtak a kartácsok, de úgy, hogy csaknem Röppentyű-utcává változott az egész Angyalföld.

Új jeligenk viszont: Béke-tér. Ennek jegyében élünk és dolgozunk.

Következő riportunk hétfőn: XIV. kerület.